

Oslo 18.10.2021

Kulturdepartementet

Norske Dansekunstnere – Innspill til ny regjerings kulturbudsjett

Norske Dansekunstnere organiserer om lag 900 dansekunstnere og er et nasjonalt fag- og kunstnerforbund for dansere, koreografer og pedagoger. Våre medlemmer har et profesjonelt virke av sammensatt karakter, med bred individuell egenart. Vi representerer utøvende og skapende kunstnere både i det ikke-institusjonaliserte scenekunstheltet, samt ved de private og offentlige teaterinstitusjonene. Vi representerer også dansepedagoger i videregående skole, Kulturskolen og ved private danseskoler. Flertallet av våre medlemmer virker og skaper innenfor det såkalte frie, prosjektbaserte scenekunstheltet.

Med dette innspillet retter vi oppmerksomheten mot viktige tiltak for danse- og scenekunsten som del av den nye regjeringens politikk. Regjeringen la 13.10. frem sin politiske plattform for perioden 2021-2025. De økonomiske rammene for kunsten foreslås styrket ved at 1 % av statsbudsjettet igjen skal settes av til kunst og kultur. Dette er gledelige nyheter. Utover dette kan det politiske utgangspunktet for kulturpolitikken på en rekke punkter bli tydeligere enn formuleringene i erklæringen. I det videre kommenterer vi dette. Se også våre vedlagte innspill "Norske Dansekunstneres krav til kunst- og kulturpolitikken etter valget", som trekker opp 6 viktige politiske prioriteringer for kulturpolitikken etter valget (datert 8.9.), samt vårt innspill til ny regjeringsplattform (datert 20.09.) for et mer konkret og utfyllende bilde.

Styrking av Norsk kulturfond

I Norge skapes og vises dansekunst i all hovedsak med finansiering fra Norsk kulturfond. Tildelingsprosenten for fagområdet scenekunst, som favner dansekunsten, er betydelig lavere enn gjennomsnittlig tildelingsprosent på tvers av alle ordninger. Prosentvis tildeling av søknadssum var 35 % for hele kulturfondet, mot 19 % for scenekunst i 2019. Dersom lik tildelingsprosent på tvers av kunsthag var etablert som norm, og det kunne gis tilsagn på 35 % av søknadssummene, måtte ordningene for scenekunst samlet sett vært økt fra 164,9 mill. kr til 299 mill. kr. Dette utgjør en differanse på 134 mill. kr i forhold til faktisk avsetning i 2019. Fordi tildelingsprosenten er så ulik på tvers av kunsthag bør det være en politisk målsetning å jevne den ut raskt.

Norsk kulturfond og avsetningene til ordningene for scenekunst må derfor styrkes, slik at tildelingsprosenten til de ulike kunstfagene over tid blir jevnere enn den er i dag. Som et laveste ambisjonsnivå må rådets forslag om å styrke disse ordningene med 20 mill. kr fra 2022 etterkommes. Det reelle behovet er imidlertid langt større og en økning til scenekunstmrådet på 75 mill. kr fra 2022 vil bidra til å styrke den økonomiske bærekraften i prosjektene som innvilges støtte. I påvente av Kunstnermeldingen er dette et nødvendig tiltak for allerede nå å styrke kunstnerøkonomien.

I de kommende årene bør dette løftet følges opp med en jevn, videre opptrapping. Kunstfelt som i liten grad er institusjonalisert og har infrastruktur å virke innenfor, som dansekunsten, bør utover en utjevning av tildelingsprosenten vurderes ekstra bevilgninger gjennom kulturfondet i påvente av at den nødvendige infrastrukturen kommer på plass. I påvente av ny og tilpasset infrastruktur og for å raskere oppnå de politiske målsetningene om økt profesjonalisering og effektiv administrering av kunsten bes rådet og Kulturrådet se på mulighetene for å opprette en ordning for produsentstøtte for scenekunstfeltet. Dette i påvente av utbygging av den eksisterende infrastrukturen som b.a. de regionale kompetansesentrene for dans. I tillegg må bevilgningene til prosjekter som omhandler mangfold og inkludering, samt er rettet mot barn og unge styrkes.

Tiltak for styrking av Norsk kulturfond og Kulturrådet:

- Norsk kulturfond og avsetningene til ordningene for scenekunst styrkes med 75 mill. kr fra 2022 og det legges opp til en årlig jevn økning for å jevne ut tildelingsprosenten på tvers av kunstfag.
- Det opprettes en ny ordning for produsentstøtte søkbar for produsenter under fagområdet scenekunst.
- Bevilgningene til prosjekter som omhandler mangfold og inkludering eller er rettet mot barn og unge styrkes
- Kulturrådet pålegges å offentliggjøre statistikk om tildelingsprosenter for alle kunstnergrupper i SKS og samtidig videreføre tidligere praksis med utfyllende og grundige årsrapporter.

Oppgavefordeling mellom Kulturrådet og Kulturdepartementet

Til endringene som har skjedd i forbindelse med omstrukturering av ansvars- og oppgavefordelingen mellom Kulturdepartementet (KUD) og Norsk kulturråd (NKR) ønsker vi å kommentere overføringen av ansvaret for fondsfordelingen på fagområder til rådet. Til og med for budsjettet for 2020 oppga KUD en fondsfordeling på fagområder, men for budsjettet for 2021 ble dette gjort av rådet. Vi er usikre på om dette er en heldig maktoverflytting. Rådet er ikke et demokratisk oppnevnt eller valgt organ, men består av representanter for ulike fagområder. Vi frykter at kulturpolitisk ledelse har gitt fra seg et viktig verktøy for å fremme satsinger på kunstfaglige enkeltområder.

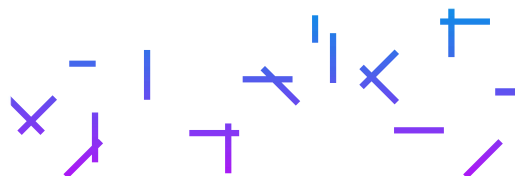
Vi er usikre på hvordan vi og evt. andre organisasjoner nå bør gå frem for å fremme styrking av de enkelte ordningene under Kulturfondet. Vi frykter at denne beslutningsoverføringen vil føre til at enhver økning av kulturfondet vil bli jevnt ut fordelt på kunstmårådene utelukkende med utgangspunkt i dagens fordeling. Et enkelt rådsmedlem vil ha svært vanskelig for å få gjennomslag for større satsinger innenfor eget kunstfaglig område, fordi andre medlemmer naturlig nok vil hegne om og fremme interessene til sine kunstfaglige områder. En slik ekstrapolering av dagens bevilgningsnivåer er neppe den beste tilnærmingen for en villet og prioritert satsing på utviklingen av de ulike kunstfeltene for fremtiden. Fremtidens kunstpolitiske prioriteringer bør henge sammen med befolkningens ønsker og preferanser, og andre trender i samfunnsutviklingen. Vi ber derfor KUD vurdere å ta tilbake denne oppgaven. KUD og

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

valgt kulturpolitisk ledelse er organer som offentligheten kan henvende seg til med innspill og høringsuttalelser. Rådet på sin side er ikke rigget for demokratiske prosesser og har ingen prosedyrer eller rutiner for innspill fra omverdenen.

Kulturrådet - Statistikk og rapporteringspraksis

Vi ber om at Kulturrådet som en del av den årlige rapporteringen pålegges å publisere statistikk som viser tildelingsprosenter for alle kunstnergrupper under Statens kunstnerstipend. Dette vil øke transparensen og synliggjøre hvilke kunstnergrupper som har det største behovet for økninger i stipendhjemler fra år til år. Det er å foretrekke at en nøytral part som Kulturrådet publiserer dette og gjør det tilgjengelig for offentligheten. Vi ber også om at Kulturrådet går tilbake til sin tidligere praksis med utfyllende årsrapporter. Årsrapporten for 2020 inneholdt lite informasjon om de ulike kunstfaglige områdene i forhold til tidligere år.

Styrking av kunstnerøkonomien som høyeste kulturpolitiske ambisjon

Kunstnerøkonomireform som oppfølging av Kunstnermeldingen

I den nye regjeringens politikk må arbeidet med å sikre og styrke kunstnerøkonomien prioriteres opp. Sårbarheten for kunstnere uten forutsigbare og lengre ansettelsesmuligheter har til fulle kommet frem det siste halvannet året under pandemien. Plattformen nevner at det skal legges til rette for at kunstnere og kulturarbeidere får bedre rettigheter og arbeidsmuligheter. En sårt tiltrengt kunstnerøkonomireform, som foreslått av AP under Kunstnernettverkets debatt under Arendalsuka, er dessverre ikke nedtegnet i plattformen. Arbeidet med en slik reform bør likevel igangsettes snarest. Som en del av dette må det implementeres tiltak for å bedre velferdsordninger og styrke lønninger og honorarer til kunstnere.

Arbeidsgruppe for vurdering av tilknytningspraksis i scenekunstbransjen

Vi anbefaler at det etableres en arbeidsgruppe som gjennomgår og vurderer lovligheten i arbeidsforholdene i scenekunstbransjen spesielt. Feltet preges av brudd på rettigheter og mangelfulle kontrakter der bl.a. for stor del av den økonomiske risikoen legges på oppdragstaker. I mange tilfeller har oppdragstaker krav på ansettelse, men dette etterkommes ikke av oppdragsgiver. Her trengs tilsyn og tiltak for å komme dagens ukultur og etablerte praksis til livs. Arbeidsgruppen må se til arbeidet til Fougner-utvalget for nye vurderinger og avklaringer rundt lovligheten av ulike tilknytningsforhold.

Prioritering av flere arbeidsstipender til dansekunstnere

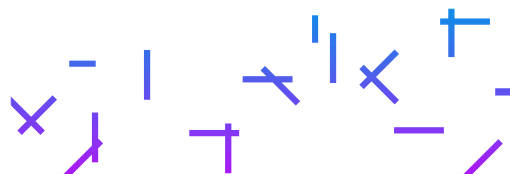
Flere arbeidsstipender for dansekunstnere er et tiltak som i en periode sikrer den enkelte kunstners økonomi. Det har tidligere vært gitt løfter om å sette av 100 millioner til nye arbeidsstipender for kunstnere. I tidligere kulturministers budsjettforslag er antallet 20 nye hjemler og en økt avsetning på 6,6 mill. kr. Dette er ikke tilstrekkelig for å komme kunstnernes reelle behov i møte. I Strategi for scenekunst 2021-2025 er hensynet til å prioritere flere arbeidsstipender til dansekunstnere løftet frem. Dette fordi dansekunstnere står svakere i arbeidsmarkedet enn andre kunstnergrupper og har lite tilgang på faste eller langvarige arbeidsforhold. Vi stiller oss bak forslaget om å øke bevilgningene til Statens kunstnerstipend med 100 millioner. Fra 2022 må antallet arbeidsstipender til dansekunstnere økes med 20 hjemler. Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere må endres slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

lønnsoppgjøret i staten. Dette må formuleres i forskriften slik at Stortinget likevel står fritt til å beslutte en høyere økning.

Styrking av SKUDA og øvrig infrastruktur

En styrking av Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA), slik at de gis mulighet for å ansette og lønne flere skuespillere og dansere i perioder uten oppdrag, vil også utbedre situasjonen for danse- og scenekunstnere. Alliansen har i dag ansatt 105 kunstnere og har de senere årene søkt om å kunne ansette 16 nye, gitt en økt bevilgning 3,5 mill. kr fom. 2022. Alliansens eget mål er å kunne ansette 150 ved inngangen av 2025. Vi ber også om at søknadene om budsjettøkninger fra PRODA, Dansens Hus og Danseinformasjonen etterkommes. Se deres egne innspill.

Tiltak for å styrke kunstnerøkonomien og regulering av arbeidsmarkedet:

- Det igangsettes et arbeid med å gjennomføre en kunstnerøkonomireform i forlengelsen av Kunstnermeldingen
- Det opprettes en arbeidsgruppe som vurderer lovligheten i arbeidsforhold på scenekunstfeltet.
- Statens kunstnerstipend styrkes med 100 mill. kr og 20 nye arbeidsstipender øremerkes dansekunstnere for 2022.
- Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere må endres slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten.
- Bevilgningen til SKUDA økes med 3,5 mill. kr fra 2022 og søknadene om budsjettøkninger fra PRODA, Dansens Hus (herunder Dansenett Norge) og Danseinformasjonen etterkommes.

Styrking av infrastrukturen for den prosjektbaserte, frie dansekunsten

Regjeringen sier i Hurdalsplattformen at den vil sikre institusjonene og satse på det frie feltet. Hva dette i praksis innebærer er ikke spesifisert, men sett i sammenheng med at plattformen stadfester at det skal legges til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer over hele landet, samt at det skal innføres regionale kulturfond tegnes et bilde som kan komme danse- og scenekunsten til gode.

Nye stillinger for dansekunstnere ved regionale kompetansesentre for dans

Dansekunstnere har i dag svært få ansettelsesmuligheter i Norge. Kun Carte Blanche i Bergen og Nasjonalballetten ansetter dansere. Dette summerer seg til om lag 80 stillinger for dansere i Norge. For koreografer finnes i dag ingen mulighet for ansettelse, de jobber utelukkende på stykkekontrakter eller tilknyttet egne eller andres prosjekter.

De regionale kompetansesentrene for dans (RKD) jobber imidlertid for å utvide sin virksomhet og kunne tilby bedre og flere tjenester. Noen av sentrene bør utvikles til å bli koreografiske sentre over tid. Her er det naturlig å opprette stillinger både av administrativ og kunstnerisk art. Det er viktig at politikerne er klar over disse potensialene og ser på disse sentrenes utviklingsmuligheter som del av den videre politikktutforming.

Sikret og ryddig finansiering av RKD og deres totale virksomhet

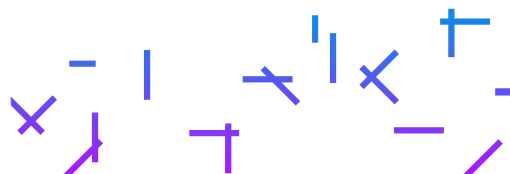
De regionale kompetansesentrene for dans er forespeilet en samlet økning i statsbudsjettet for 2022 på 10 millioner kr. Dansenett Norge er forespeilet en økning på 500 000 kr. At dette løftet faktisk gjennomføres også i den nye regjeringens budsjett er av avgjørende betydning for kunstformens videre utvikling og for kunstnernes arbeidsmuligheter. Viktigheten av å følge opp disse i tiden fremover og at de også på sikt

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

fullfinansieres utenfor kulturfondet. Sentrene søker i dag ordningene for arrangørstøtte og gjestespill for å fullfinansiere sin totale virksomhet.

I Solberg-regjeringens kulturbudsjettforslag for 2022 nevnes det at det jobbes med å vurdere en fast statlig støtte til festivaler og festspill. Vi ser på en slik ny ordning, eller mulighet for å få festival og arrangementsstøtte som en del av det årlige, faste tilskuddet fra stat, region og kommune, som bedre løsninger enn dagens praksis der sentrene søker kulturfondet og dermed risikerer nedskjæringer og avslag. Dagens praksis bidrar til usikkerhet og manglende finansiell forutsigbarhet for sentrene.

Regionale Kulturfond og tilknytning til RKD

Dansekunsten søker samtidig nye finansieringskilder utenfor Norsk kulturfond. Med Hurdalsplattformen åpnes det for å styrke dansen med mer utviklings-, produksjons- og visningsmidler gjennom regionale kulturfond. Vi ser de regionale kompetansesentrene for dans som naturlig påkoblingspunkter til slike fond. RKDene kan utvikles med ny funksjonalitet i dette utvidede infrastrukturlandskapet. Bl.a. kan de bistå med faglige vurderinger rundt utvelgelse av kunstneriske satsinger og prosjekter som søker til regionale kulturfond og ta oppgaver knyttet til tildeling og rapportering.

Ny satsing på dans og koreografi

Den nye regjeringen foreslår en insentivordning for ny norsk dramatik. Her skulle vi gjerne også sett ytterligere ambisjoner på vegne av ny norsk koreografi, og vi oppfordrer kulturministeren til å prioritere opprettelsen av et Koreografiens Hus i Oslo, i tillegg til å utvikle flere koreografiske sentre regionalt gjennom videre utbygging av regionale kompetansentre for dans. Der alle regioner unntatt Møre og Romsdal har ett eller flere regionale kompetansentre for dans som bistår med ulike tjenester tilknyttet produksjon mangler Oslo et tilsvarende tilbud, til tross for at ca. 75 % av alle dansekunstnere i Norge bor og virker i Oslo.

Opprettelsen av et Koreografiens Hus er del av forprosjektet *Prosjekt Oslo* som ledes av Norske Dansekunstnere og har som mål å utvikle og etablere et sted der prosjektbaserte danse- og scenekunstnere har rom for å prøve, utvikle, produsere og vise nye arbeider. Paraplyprosjektet Prosjekt Oslo har imidlertid en lang realiseringshorisont og det er behov for å fremskynde delprosjektet Koreografiens Hus for å gi de skapende dansekunstnerne og koreografene et dedikert arbeidsrom og muligheter for å inngå i et profesjonelt fellesskap og arbeidsmiljø. Norske Dansekunstnere ber derfor om at den nye regjeringen prioriterer å fremskynde et pilotprosjekt for Koreografiens Hus.

Ny ordning for etablerte scenekunstkompanier

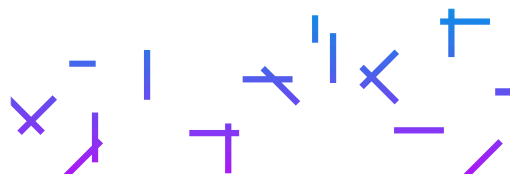
Strategi for scenekunst 2021-2025 understreker behovet for en ny pilotordning for driftstilskudd til små virksomheter på scenekunstmrådet. Dansekompaniene og aktiviteten de genererer utgjør tyngden i produksjon og visning av ny, norsk dansekunst. Flere av kompanienes verker er sterkt etterspurt i det internasjonale scenekunstmarkedet og utviklingspotensialene er store. At en ny ordning etableres innen 2023, slik at kompanier som har uttømt mulighetene for tilskudd under den tidligere basisordningen, er av avgjørende betydning for at både dansekunstneriske verker og kunstnerisk kompetanse ikke skal gå tapt. Vi ber derfor kulturministeren prioritere opprettelsen av en slik ordning så snart som mulig. Til denne bør det settes av friske 50 mill. kr fra 2023.

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

Tiltak for å styrke scenekunstens infrastruktur:

- Den foreslåtte styrkingen av regionale kompetansesentra for dans og Dansenett Norge på 10,5 mill. kr for 2022 gjennomføres i den nye regjeringens budsjettforslag.
- Regionale kompetansesentre for dans får støtte til festivaler og andre faste arrangementer enten som del av sitt faste offentlige tilskudd over statsbudsjettet og fra kommuner og fylker, eller via en ny fast statlig støtteordning som er under evaluering.
- Ved opprettelse av regionale kulturfond kobles de regionale kompetansesentrene for dans på som faglig vurderingsinstans for tildelinger til regionale kunstneriske prosjekter innen dansekunst.
- Det opprettes et pilotprosjekt for Koreografiens Hus fra 2023
- Dersom det opprettes en fast statlig støtte til festivaler og festspill skal de regionale kompetansesentrenes festivaler og faste arrangementer favnes av denne ordningen. Dersom den ikke gjennomføres, må disse festivalene inngå i den faste årlige finansieringen av sentrene over statsbudsjettet og fra fylke og kommune.
- Strategi for scenekunst 2021-2025 legges til grunn for den videre styrkingen av samarbeidet mellom eksisterende institusjoner og det prosjektbaserte, frie scenekunstfeltet.
- En ny og søkbar pilotordning for driftstilskudd til små scenekunstvirksomheter utformes og etableres slik at den står klar til inngangen av 2023.

Videreføring av mangfold som satsingsområde

Det er gledelig å se at regjeringen viderefører fokuset på likestilling og mangfold i kulturlivet og vil følge opp det gjennom krav til de som mottar offentlige midler. Dansen er av natur mangfoldig og behovet for å styrke rommet for utfoldelse er av stor betydning.

Vi takker for muligheten til å komme med dette innspillet med konkretiserende prioriteringer. Vi ser frem til det videre samarbeidet og ønsker den nye regjeringen lykke til i arbeidet med kulturbudsjettet for 2022.

Kristine Karåla Øren
Forbundsleder

Eva Grainger
Nestleder

